

“A CRISIS IN MORAL PHILOSOPHY: WHY IS THE SEARCH FOR THE FOUNDATIONS OF ETHICS SO FRUSTRATING?”*

AHLAK FELSEFESİNİN KRİZİ: NEDEN BU KADAR BELİRSİZ OLAN ETİK TEMELLER ARANIR?

*Alasdair MACINTYRE**/Çev. :Cemzade KADER****

Bazen etik temeller hakkında bilgi elde etme ihtiyacı ortaya çıkar. Bu ihtiyaç ortaya çıktığında, genellikle bu bir kültür için kriz noktasına işaret eder. Bu tür durumlarla karşı karşıya kalmış olan geçmiş kültürdeki kahinler farklı dönemlerde çeşitli türler ortaya çıkarmıştır. Helenistik inançlar, Augustus’un etkisi, Aziz Benedict’in kuralları bu tür krizlerin hepsine birer yanıt niteliğindedir. Ama en az üç kere mahkemeye davet edilen ahlak filozofları da olmuştur. Örneğin; 12. yüzyılda “Ethica” bizim “ahlak” kelimesine karşılık gelen anlamını aldı; 18. ve 19. yüzyıllara geldiğinde ise, ahlaki gerekçelerin laik rasyonel biçimi dini otoritenin eksik bıraktığı yerleri doldurmak için gereklidir.

Kültürel ihtiyacın bu tür sorulara yeterli cevap verebilme yeteneği, tabii ki

* The Roots of Ethics Science, Religion, and Values, Plenum Press, New York and London, 1981, ss. 3-20, Doi: 10.1007/978-94-009-5729-9.

** Department of Philosophy, Duke University, Durham, Nc 27708.

*** Arş. Gör. , Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Sistemantik Felsefe ve Mantık Anabilim Dalı, e-posta: cemzadekader@gmail.com.

mahkemeye çağırılanların entelektüelliklerine bağlıdır. Acil krizleri aşmaya çalışan ve kültürün ne olduğunu söylemeye imkan sağlayacak olan ahlaki olanaklar, kültürün kendisinin ne olup ne olmadığını söyleyemez. Kriz çok yaygınsa, bizim entelektüel ve ahlaki yaşamımızı her yönüyle içine alır. O zaman bu durumumuzun tedavisi için hangi kaynakları ele alacağımız, krizin etkilemiş olduğu alanların tümünde toplanabilir. Ünlü Karl Kraus ruh çözümlemesinde diğer disiplinlerde uygulanabilmesi amacıyla tedavinin sonuçlanabilmesini içeren çoğu hastalıkların belirtilerini açıklar.

Çalışmamın sonunda İngiliz çağdaşları ve Amerikan ahlak felsefesi için Kraus'un sözlerinin iyi bir anlaşmaya varmak için geçerli olduğunu iddia edeceğim. (Ben Anglo-Saxon dünyası dışındakilerin daha iyi şeyler olduğunu söylemiyorum unutmayın; au contraire.) Şu şekilde devam edeceğim: ilk olarak, kültürümüzdeki ve onların tarihsel köklerinin ahlaki kriz belirtilerinin ne olacağını tanımlayacağım; ikinci olarak, yeni ahlak felsefesinin temel özelliklerinin ne olması gerektiğini açıklayacağım; üçüncü olarak, ahlak felsefesinin aslında kültürel durumumuzun bir açıklaması olduğu ve onun karışıklıklarını düzelteren kaynakların yoksunluğunu ele alan bir tanımda karara varacağım; ve sonuç olarak da bunun neden böyle olduğunu sorgulamam gerekecek.

AHLAKİ KRİZİN BELİRTİLERİ

Ahlaki krizin dış belirtilerini saptamak zor değildir: New York Times etiğin artık moda olduğunu ilan ettiğinde ne anlatmaya çalışıyor olabilir? Periyodik olarak ahlakın yeniden keşfedilebilir bir kültür olduğu hakkında ne söylenebilir? Aramızda genellikle kısa süreli olarak görülen ahlaki kızgınlık neden anlıktır? Liberal ikonografi birkaç yıl önce Richard Nixon'un şeytani yüzü Sam Ervin'in meleğinin iyi kalpliği ile denk tutulan bir toplum için ne yapmalıyız? Varlığın amacı bilinci yok etmektir. Senator Ervin kongrede önerilen sivil haklar mevzuatının her parçasına karşılık oy verdi. Vietnam Savaşı sırasında ne yaptıklarını başarılı bir şekilde unutan Politikacılar ve akademisyenler karşısında ne yapmalıyız? Teğmen Calley'in askeri mahkemedeki mahkumiyetindeki cumhurbaşkanının etkisini şimdi kim hatırlıyor?

Bu tür soruların cevaplarının saptanması, geçici ve kırılabilir olan doğa kültürümüzün ortada olan ahlaki tutumlarına sahip olma eğilimindedir. Bence çağdaş ahlaki tartışmalar ve inançta bu özellikler esas alınmıştır. Bu değişebilir ve bitmek bilmeyen çağdaş ahlaki tartışmaların merkezi bir özelliğidir. Bu birbiriyle rekabet eden sonuçlar için birbirine karşı uygulanmıştır. Örneğin, "Bütün modern savaşlar yanlıştır. ", "Özgürlük sadece anti-empyrist savaşlar için meşrulaştırılabilir. ", "Bazen büyük bir gücü korumak için savaşa gitmek gerekir, güç dengesi barışı gerektirir", ya da "Kürtaj cinayettir. ", "Her hamile kadının kürtaj hakkı vardır. ", "Bazı kürtajlar savunulabilir, bazıları değil. " Rasyonel olarak onlar terimin kökeni bakı-

mından savunulur. Bu terimlerin birbirleriyle kıyaslanamaz olduğu sonucuna varılır. Terimler Ortaçağ teolojisinden kaynaklanan savaşların kavramlarını çağrıştırır. Ortaçağ teolojisinden kaynaklanan savaşların temelindeki düşünceyi açığa çıkartmadaki amaç kısmen Marx ve Fichte'den kaynaklanan savaş ve kurtuluşa ilişkin amaca karşı gelir. Aynı zamanda Machiavelli'yi de içeren her iki düşünce birbiriyle çatışmaktadır. Thomistik ve İncil'in arka planındaki ahlaki yasanın temeli Tom Paine, Mary Wollstonecraft ve John Locke'a birçok şey borçlu olduğumuz bireysel haklar konusundaki temelle çatışır. Ayrıca faydacı post-Benthamcı düşünceyle de bu düşünceler çatışır. Ben kesinlikle birbirleriyle kıyaslanamaz düşünceler olduklarını düşünüyorum. Çünkü faydayı içeren iddialara karşılık hakları içeren iddialar terazi metaforunu çağrıştırır, ya da özgürlüğü çağrıştıran iddialara karşı adaleti çağrıştırdığını iddia eder. Ahlaki ölçünün bazı çeşitleri pratikteki boşluğa denk gelir. Hiçbir ölçüsü yoktur, ya da en azından bu kültür hiçbir ölçüye sahip değildir. Bundan dolayı ahlaki argümanlar hızlıca tek bir şekilde sonlandırılabilir ve diğer şekilde sonlandırılmaz. Çünkü hiçbir argüman zaferle sonuçlanana kadar taşınamaz. Karakteristik argümanlar sadece yol gösterir ve karşı iddialarla çelişen iddialar gidererek artar. Bu yeterince kötüdür, ama hepsi değil.

Sizi ikna etmek için yeterince iyi nedenlere sahip olmasam da, benim için düşüncelerinizi değiştirebilirsiniz. Konumumdan dolayı, sizin düşünceleriniz yerine benim düşüncelerim kabul edilebilir. Paylaşılan rasyonel kriterlerin yokluğu, bize her birinde başlangıçtaki keyfiliği açığa çıkarır ya da gösterir.

Başkalarını ve içimizdeki keyfiliği inandırmak bakımından yetersizliğin bu bağlamı, Amerikan'ın şuan ki ayırt edici bir özelliğidir. Anlaşılabilir bir fenomen olan duyguların hızlı değişimlerine ve çok az ahlaki istikrar ile bir araya getirilen o kadar çok ahlaki öz bilince ulaşmak için daha az şartı olacak bir arka plan sağlar. Ayrıca ahlaki hayatın belirli alanlardaki özel kaygılarından bağımsız olarak etiğin temellerini sorgulama ihtiyacı hiçte şartı değildir. Peki bu durumu ne ortaya çıkardı?

Cevabı kısmen de olsa hazır: Toplumumuz ahlaki geleneğin belirli türlerinin taşıyıcısı olan farklı geçmişlerin bir dizi buluşma noktasına dayanır. Büyük ölçüde bu geleneklerin her biri başkalarıyla karşılaştırıldığında değiştirildi ve parçalandı. Amerikan devletinin kurumları, onların soyut evrensellik çağrısıyla ve uzlaşmasıyla, aslında rakipler için karşılaştırılması gereken bir yer vardır ve bir dereceye kadar uzlaştırma gerektiren farklı bakış açıları kabul edilmemelidir. Bu Amerikan imajının bir maskesidir. Çünkü o siyahlar tarafından temsil edilmektedir. Kızılderililer, Japon ve İsveçliler, İrlandalı Katolikler tarafından, Yeni İngiltere Puritanlar, Alman Lutherçiler, ve yurtsuz laikler ile karşılaştırılmaları mümkün değildir. Plüralizmin karışıklıklarının, kavramsal parçalarının karmakarışık bir form içinde ahlaki argüman düzeyinde olduğunu söylemek şartıdır.

MODERN AHLAK FELSEFESİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Modern ahlak felsefesinin üç temel özelliği vardır. Bunlar; sezgilerin çekiciliği, akıl kavramının kullanımı, birbiriyle rekabet eden ahlaki taleplerin öncelik sorunlarını göstermedeki yetersizlik. İddialarımı örneklendirebilmek için birkaç örnek vermem yeterli olacaktır. Bu yüzden belirli bir tipte ve saygınlıktaki keyfiliği örneklerimde kullanmaya dikkat edeceğim. Benim nihai önerim, modern analitik ahlak felsefesinin esasında hayali bir disiplin olduğu üzerine temellenecektir. Bunun çağdaş uygulayıcıları 18 ve 19. yüzyılın önde gelen cansız gölgeleridir. Onların hataları sadece onlardan önce gelenlerin hatalarını tekrarlamaktır.

Modern ahlak felsefesinin en önemli öncüllerinden bir tanesi Henry Sidgwick'tir. Sidgwick 19. yüzyıldan yirminci yüzyıla kadar olan aradaki boşlukta "sezgi" kelimesini kullandı. Aynı zamanda Sidgwick açıklamak, sistematikleştirmek ve önceki felsefik olan ahlaki sezgilerimizi tutarlı bir rasyonel bütün haline getirmek amacıyla J. O. Urmson, Sir David Ross, günümüzde de John Rawls'un yaptığı gibi ahlak felsefesinin görevini üstlendi. Bu yazarların, Sidgwick'in kendi yargılarına dikkat etmeden, çoğu şeyi Sidgwick'e borçlu olduğunu kabul etmeleri şaşırtıcıdır. Çünkü Sidgwick Cosmos'u bulmayı umduğu yerde Kaos'u bulmuştur. Yani, onlar bizim önceki felsefi sezgilerimizin uyumlu ve tutarlı bir formda olmadığını ve bir bütün olarak rasyonel ve sistematik bir bütünleşmeye sahip olmadığını olasılığıyla yüzleşmediler. Oysa kanıtlar oldukça yakındır. Rawls dağılımın bir dizi ilke açısından adalet kavramının ne olması gerektiğini açıklamaya çalışmıştır. Nozick önceden başlayan Rawls'in kesin ve yaygın olarak elde tutulan iddialarına sert bir cevap vermiştir. Buradan onun öncüllerinin kabul edildiğini gösterebilmemiz mümkündür. Adalet kavramının içeriği dağılımının herhangi bir biçimi açısından açıklığa kavuşturulamaz. Onların aralarındaki tartışmanın yapısı gündelik ahlaki tartışmaların modlarını hatırlatan tüm felsefi düşüncüyü kapsar. Neden Nozick'in öncüllerini kabul etmeliyim? Nozick, bana vaat içeren hiçbir neden veremez. Özgürlüğün en yüksek seviyeye çıkartıldığı her sosyal düzen çeşidini planlamak amacıyla onların herhangi bir sosyal hiyerarşideki asıl pozisyonlarından habersiz olması düşünsel akıl tarafından kabul edilebilir olduğunu savunur. Buradaki eşitsizlikler belli bir dereceye kadar tolere edilebilir. Çünkü onlar özgürlüğün iyi bir seviyeye ulaşabilmesi için öncelikle eşitliğe sahip olması gerektiği düşüncesinin geliştirilmesi etkisine sahiptir.

Peki ama doğal haklar konusunda, örneğin Nozick'in öncülleri yerine bu varsayımsal rasyonel varlıkların seçimini kabul etmek amacıyla, neden benim şimdiki sosyal durumumu tercih etmeliyim? Ve neden Rawls'un öne sürdüğü eşitliğin temelinde öncelikle özgürlüğün olduğu söylemini kabul etmeliyim? Birçok eleştirmen bu ikinci soruda Rawls'un cevabındaki zayıflığa dikkat çeker. Ancak önceki soruları

düşündüğümüzde Rawls'un durumundaki bu zayıflık açıkça görülür.

Rawls onun öncüllerini kabul etmediğim takdirde rasyonel bir kişi olarak başarısız olacağımı öne sürebilir. Bu tür bir düşünce diğer ahlaki filozofların özellikle de R. M. Hare'in çalışmalarının merkezi olmuştur. Rawls sezgi anlayışına başvurmuş ve bunda ısrar etmiştir. Hare, Rawls'un bu düşüncesine karşı çıkmıştır. Çünkü ahlaki düşünce içindeki anlayış ayrımcılığı ortadan kaldırmak için olanak bulabileceğimiz, bu ilkelerin kabul edilebilir ve gerektiğinde reddedilebilir olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Fakat onun bu düşüncesinin üstesinden ancak Hare gelebilir. Gerçek şu ki Naziler de dâhil olmak üzere, bir sınıfın "fanatikler"i olarak isimlendirdiği sınıfsal faktörler dışındakiler bir yana, başkalarında evrensel ilkelere başvuramam ve kendi koşullarını hazırlamak için henüz hazır değilim. Oysa Naziler bunun gibi ilkeleri kabullenmeye hazırdılar. "Yahudi olsam bile, tüm Yahudileri idam etmeliyiz, bunu yapabiliriz."

Ahlaki ilkeleri birbirinden ayıramayız, çünkü onlar birbirlerini takip ederler. Hatta Hare'in görüşünde bile, yalnızca onun nedenleri ya da mantığı bir yana, mantıklı olmayan gerekçeler ile birlikte neden ve mantık gerekçelerini bir araya getirerek oluşturduğu ahlaki normlar Hare'e özgü duygu ve fanatikleri içinde yer almayacaktır. Buna karşın son noktada kabul etmemiz için ve ona karşılık en azından iyi bir argüman var gibi gözükmüyor. Şüphesiz siyasiler bu tür ilkeleri kabul etmek isteyecektir. Çünkü, "Beceriksiz olduğumun farkına varıldığında, tüm beceriksiz siyasiler makama mahrum olur." Rawls'a kadar açık bir şekilde sezgi kavramına başvurmak, Hare'in üstü kapalı bu bölümünde dahi yanlışlansa bile görmek zor değildir.

Ahlakın basit ve iki yönünü göstermek istiyorum. Bunlardan biri olan sezgiler güvenli bir yol gösterici değildir. Çünkü neden kendi içerisinde bazen tutarlılığın bir anlamı olarak ortaya çıkarken bazen de karar teorisi aracılığıyla biçimine katkı sağlar. Bundan dolayı neden, ahlak felsefesinde kullanılan ahlaki ilkelerin içeriklerini yerine getirebilmesi bakımından bir kavram olarak yetersizdir. Ne ahlaki olarak ilkesiz ne de tutarsız olması yanlış değildir. İlkesizliğin tutarsız olduğu bile açık değildir. Pratikte öncelikle tutarsızlığın bazı ilkelere sahip olması gerekir (Aksi halde tutarsızlığın ne olduğunu söyleyemeyiz). Modernitenin başlangıcında yayılmasında iki kötü adam olan Diderot'un Lui in Le Neveu de Rameau ve Kierkegaard'ın 'A' in Enten-Eller'in etkili olduğu düşünülür. İkisi de hiçbir kurala bağlı kalmaz. Rawls ve Hare onlara ne söyletmesi gerekir? Rawls ve Hare onlara iki türlü yanıt verebilir: Onların cevaplarını destekleyebilirim. Ne kadar mantıklı olursa olsun kötü adamları ikna edebilmek amacıyla ahlaki teori gerekli değildir. Bu, dinleyicinin ciddiyeti için gereklidir. Bunun onların cevabı olabilmesi için, benim onların deyişle söylemem gerekir. Onların argümanlarının, dinleyicileri ilkeli bir hayat sürmenin doğru olduğuna ikna etmek için, bir başlangıç noktası olacağını ileri sürer. İlkelilik herhangi bir rasyonellik kavramından daha çok şey ifade eder. Aslında bu genellikle modern

ahlak felsefesinde varsayılr ve ben buradan hareket edeceğim.

Ahlak felsefesindeki temel kavramlardaki bu zayıflıkların sonuçlarından bir tanesi kural ya da ilkelerle ilişkisini bize hiçbir şekilde gösteremez. Bireysel kural ya da ilkelerin doğrulama metotları çok fazladır. Pratik, teorik, evrensel ve sezgici gerekçelere ve aynı zamanda bunların her birinden daha fazla çeşide sahibizdir. Ama Ross'dan Rawls'a kadar olan önceki soruların değerlendirilmesi oldukça dayanaksızdır. Yerleşmiş olan değerlerimiz hakkındaki bazı tartışmaya açık olmayan durumların olduğu varsayılr. Böylece keyfilik görünür hale gelmeye başlar.

Bu başarısızlıkların tarihsel kökleri vardır. Filozoflar için ikinci bir seçenek olan felsefe tarihini temele alan Analitik ahlak filozofları, (özel okullarda dans dersleri gibi, onlar zarif bir dokunuşla katkıda bulunurlar, ama bu temel bir gereksinimdir.) neden kavramının atası Hare, ya da Hume, ya da Mill, ya da kim olursa olsun bu başarısızlıkların özelliklerini Kant'a borçludur. 18 ve 19. yüzyıl tartışmalarının temelinde işlendiğinin farkına varılmamıştır ve şimdi öncelilerden daha büyük bir başarı elde etmiştir. Pratik aklın salt biçimsel kavramlarından önemli ahlaki ilkeleri türetmek için Kant'ın kötü şöhreti onun takipçileri tarafından tekrarlandı; ve bunda Hume ve Mill'in hayaletleri de etkin bir rol oynamıştır.

18. yüzyılın nükseserek tekrardan tartışılan özelliklerinden bir tanesi, pozitif argüman üzerindeki olumsuz üstünlüğüdür. Hume, Smith, Diderot, Kant ve Mill'e borçlu olduğumuz ve onlara rakip olanlara karşılık iyi argümanlar vardır. Onun kendi durumunu belirlemede başarısız olurken, başkalarının öncüllerinin her birine de zarar verir. Aynı şekilde onun eksikliklerinden bahsetmek yerine yeni ahlak felsefesinde, başka birine karşılık diğer yazarın söylediklerini tekrarlayabilirim. Örneğin; Rawls'a karşı Hare, Hare'e karşı Warnock, Nagel'e karşı Harman vb. Aslında onun içinde gizlenmiş olan modern analitik ahlak felsefesine karşılık şaşkırtıcı bir fikir birliği vardır. Her modern ahlak filozofu, kendisi ve yandaşları dışındaki tüm modern ahlak filozoflarına karşıdır. Bu yüzden herhangi bir dış saldırı için bir gereksinime ihtiyaç vardır.

AHLAK FELSEFESİ VE MODERN KÜLTÜR

Sıradan bir ahlaki bilinç ve analitik ahlak felsefesinin koşulları arasında bir uyum olduğu göze çarpmaktadır. Sıradan bir ahlaki bilinçte kesinlikle bu noktalar da keyfilik ve istikrarsızlık açığa çıkar. Analitik ahlak felsefesi ise herhangi bir mevcut olan ve onun tarafından çözümlenemeyen sorunları açığa çıkartır. Bu tür ahlak felsefesi çağının bir yansımasıdır ve bu sonuç detaylar dikkate alınarak daha da güçlendirilmiştir. Diğer bakış açılarının öncüllerini kabul etmek için, her çağdaş ahlaki bakış açısını destekleyen ahlaki argümanları hükme bağlayan rasyonel kriterlerde uzlaşmaya varılması gerekir. Fakat bu ahlak felsefesinin yetersizliği içerisin-

de yansıtılmaya çalışılır. Bu yüzden özellikle bir dizi ahlaki durum bazı ahlak filozoflarının gözüyle aksettirilir. Ahlak filozoflarının hepsi değilse de bir çoğu karakteristik orta sınıf libarelleridir ve filozof kılığında sunulan ahlaki duruş normalde bu tür liberalizmin nedeni olması şaşırtıcı değildir. Ancak liberalizmin çeşitleri vardır ve bu yüzden Newsweek'in çağdaş ekonomik liberalleri Nozick'in teorisi içerisinde kendi betimlemesini incelerken, zamanın çağdaş siyasal liberalleri Rawls'un adaleti teorisi içerisindeki betimlemelerinde inceleyebilirler. Analitik ahlak felsefesi modern liberalizm tarafından giyilen birçok ideolojik maskelerden bir tanesidir. Ama bu durumu sürdürmemiz sadece olumsuz polemikğin önemini vurgulamamızla mümkün olacaktır. Bunun yerine hem çağdaş ahlaki çıkmazı hem de çağdaş ahlak felsefesi ile ilgili çıkmazı yeni bir perspektif elde etmek için denemek istiyorum. Bunu yapmanın bir yolu, dışarıdan gelen bazı bakış açılarını benimseyerek şimdiden kendini uzaklaştırmaktır. 18. yüzyıl sonlarının Polinezyasından daha fazla dıştan gelen bakış açısı nedir?

Kaptan James Cook'un üçüncü seferinin günlüğünde, Cook Polinezya'ya özgü olan tabu kelimesinin İngilizce konuşanlar tarafından ilk keşif olarak kayda geçirir. İngiliz denizciler Polineyalı belirsiz cinsel alışkanlıkların ne olduğunu anlamada ve erkek ile kadınların birlikte yemek yemeleri gibi davranışları üzerinde yasağın getirilmesiyle ilgili net bir tezatlık hayrete düşürücüdür. Kadın ve erkeklerin birlikte yemek yemelerinin neden yasaklandığını sorduklarında, onlara o uygulamanın tabu olduğu söylendi. Onlar tabunun ne anlama geldiğini sorduklarında, onlar biraz daha bilgi alabildiler. Şüphesiz tabu sadece yasak anlamına gelmez. Tabu, bir kişi ya da bir uygulama ya da bir teorinin yasaklanmasının nedeni olan belirli bazı hususlarını verir. Peki ama ne tür nedenler? Bu soru ile derdi olan sadece Cook'un denizcileri değildir. James Frazer ve Edward Tylor'dan Franz Steiner ve Mary Douglas'a kadar gelen antropologlar da onunla mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Mücadeleden problemin iki çözüm yolu ortaya çıkar. İlki, Cook'un denizcilerinin kendi muhbirlerini sorgulamaları için herhangi bir anlaşılır cevap alamıyor olduğu gerçeği önemlidir. Bu onların kendi muhbirlerinin kullandıkları kelimeleri anlamadıklarını gösterir. Bu iddia, Kamehameha II 1819 yılından kırk yıl sonra Hawaii tabularını kaldırdığında, sosyal sonuçların yetersizliği ve kolaylığı tarafından sağlamlaştırıldı.

Ama Polinezyalılar kendilerinin aslında iyice anlayamadıkları nasıl bir kelime kullanmaları gerekir? İşte bu durumda Steiner ve Douglas aydınlatıcıdır. Her ikisi de tabu kurallarının genellikle karakteristik olarak iki aşamalı bir geçmişinin olduğunu söyler. İlk aşamada tabu kurallarına onlara göre anlaşılabilir olan bir içerik yerleştirilir. Bu nedenle Mary Douglas Tevrat'ın 5. kitabında tabu kurallarının belli bir tür sınıflandırma ve bir kozmoloji varsayıldığını iddia etti. Orijinal içeriğinden tabu kurallarını çıkardığımızda, onlar öncelikle keyfi yasakların bir dizisi olarak gö-

rünme eğilimindedirler. Aslında karakteristik olarak onlar başlangıçtaki görünümü kaybaldığında ortaya çıkarlar. Tabu kurallarının anlaşıldığı bu aydınlık içerisindeki inançların geçmişi unutulmuş değil vazgeçilmiştir.

Onlar hem yorumlanmasında hem de gerekçesinin tartışılabilir olması gibi herhangi bir statüden yoksunsa, böyle bir durumda kurallar kendi otoritesini güvence altına alan herhangi bir statünün yoksunluğundadır. Bir kültürün yeniden yorumlanmasında kaynaklar yetersiz olduğunda, o zaman haklı görevi imkânsız hale gelir. Dolayısıyla nispeten kolay, her ne kadar bazı çağdaş gözlemciler şaşırmasına rağmen, tabular Kamehameha II'nin zaferidir (Yeni İngiltere Protestan misyonerlerinin sıradanlıklarının kabul edilmesindeki ahlaki boşluğun yaratılması olarak anlaşılır). Ama Polinezya kültüründeki analitik felsefenin iyi dileklerinin beğenildiği çok açıktır. Tabu anlamının sorusu bir dizi yolla çözülebilir. Tabu, net bir şekilde doğal olmayan niteliğe sahip olan bir taraf tarafından söz konusu edilirdi. Ayrıca Prichard ve Ross gibi zorunlu ve doğru bir niteliğin adı olan ve Moore liderliğindeki aynı mantık da tabunun böyle bir niteliğinin adı olduğunu göstermemiz mümkündür. Diğer bir tarafın tartışılması ise şüphesizdir. “Bu tabudur.” kabaca “Ben bunu reddediyorum.” ile aynı anlama gelir. Açıkçası Stevenson ve Ayer liderliğindeki öncelikle duygusal bir kullanıma sahip olması bakımından “iyi” olarak görülen aynı mantığın, tabunun duygusal teorisini desteklemesi mümkündür. Bu durumda bir üçüncü taraf muhtemelen ortaya çıkmış olacaktır. “Bu tabudur.”un gramatik formu evrenselleştirilebilir zorunlu bir buyruğunda gizlenir.

Bu sanal tartışmanın anlamsızlığı çekişen tarafların ortak bir varsayımından doğar. Yani, durum ve gerekçelendirmedeki kuralların gidişatı çalışmanın yeterince sınırları belirli bir konumunun ve çalışmanın otonom bir alandaki materyallerinin tedarik edilmesini sağlar. Gerçek dünyada bizim açımızdan durumun bu olmadığını biliyoruz. Tabu kurallarının karakterini anlayabilmemiz için, hayatta kalma haricinde bir öncekinden daha ayrıntılı kültürel kökenli hiçbir yol yoktur. Sonuç olarak, hem Polinezya anlayışı içindeki 18. Yüzyıl sonundaki tabu kurallarının sonuçlarını hem de onların tarihlerindeki yanlış bir teoriye değinmeden anlaşılır kılınmadığını biliyoruz. Tek hakiki teori onların anlaşılmazlığını sergilediği durumlardan biri olabilir. Çünkü onlar zaman içerisinde o anda ortaya çıkarlar. Aynı zamanda uygun bir hakiki teori tabu kurallarının bir kümesi için sadece neyi ayırt etmemizi sağlayacak olanlardan biri olacaktır. Karışıklık ortadan kaldırıldığında ve öncekinde meydana gelen sonraki durum içerisindeki tarihsel geçişleri anlamak için bize imkân sağlar. Tarihin belirli bir türünde yazmak bizim ihtiyacımızı karşılayacaktır.

Ve şimdi soru benim önceki tartışmamın ışığında ortaya çıkacaktır: Neden Stevenson, Ross, Prichard, Moore, Hare ve herhangi bir geride kalan hayali Polinezya karşıtları hakkında düşündüğümüzden farklı olarak saf analitik ahlak felsefeciler gibi mi düşünmeliyiz? Niçin tabunun bizim düşündüğümüzden farklı olarak iyi, doğ-

ru ve zorunlu olduğunu düşünmeliyiz? Bu soruyu cevaplamadaki girişim bir diğer soruyu ortaya çıkaracaktır: Niçin hatıraların bizim kendi kültürümüzün ahlaki söyleminde kullanılmamasıdır? Oysa, o zaman geriye ne kalır?

Bu cevap, bizim kültürümüzdeki ortak ahlaki söylemin düzeninde kültürel olarak yitip gitmiş hemen hemen bütün felsefi sistemlerin parçalarının mezarının büyük bir parçasıdır. Savaş hakkında birbiriyle rekabet eden sonuçlar televizyon, gazete ve barlar içinde günlük ahlaki argümanlar tartışılır. Zaten belirttiğimiz gibi, hem amatör Machiavellianism tarafından suçlanılan hem de faydacılığın eski versiyonlarını, yok olmaya karşı olan yarışında savaşın ortaçağ doktrininin kalıntılarını bulabilirsiniz. Kesinlikle benzer bir durum kürtaj, ölüm ve ölme ile ilgili, aynı zamanda evlilik ve aile konusunda, hukukun toplumdaki yeri ve eşitlik adalet ilişkisi hakkında da tartışılır. Çünkü bağışlamak ve terk etmek farklı geçmişlerimiz dışındaki geniş bir piramitte kavram ve kuramlar arasındaki karşılaştırma durumunda ortaya çıkar.

Parçalara ayrılmış olan bu felsefi analiz yöntemlerinin oldukça yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Onlar sistematik olmayan kavramsal arkeolojinin pratikteki bir türüdür. Bu arkeolojik sistemin uygulayıcılarının büyük bir çoğunluğunu şimdimizin oluşturduğu geçmişimizin farklı yönlerini ayırt etmemizi asla etkilememiştir. Yani ne söylediğimiz ya da x bir kavram olarak veya da sağduyulu inançlar olarak parça parça ortaya çıkar. Bu inançlar orijinal bağlamdan yoksun bırakılan büyük ölçekli felsefi ve teolojik sistemlerin aslında kalıntılarıdır. Sonuç olarak, çağdaş ahlak filozofunun çağdaş ahlaki krizler için söyleyecek çok az şeye sahip olması şaşırtıcı değildir. O, tarihsel anlayış ya da kendisini anlamada başarısızdır. Bu başarısızlık, rekabetin yapısını belirlemedeki gereklilik ve sistematik düşünce içerikleri olmaksızın sistematik olarak rakip durumlar ele alındığında kendi kendini suçlar. Çelişen durumlar arasında karar vermek şöyle dursun, modern sonuçsallık, onun mutlakiyetçi rakipleri ve eleştirmenlerini şöyle bir yan yana düşünün.

Her ahlaki düzen bir takım görevler ve belirli türde yasaklar içerir ("Öldürmeyin!", "Yalancı tanıklık etmeyin!", "Anne ve babana hürmet et!"). Diğer yandan genel emir; iyiyi gerçekleştirmek ve diğer yandan kötülüğü boşa çıkartmak ve ondan kaçınmaktır. Fakat bu iki unsur arasında farklı bir ilişki birbiriyle rekabet eden ve alternatif ahlak düzenleri arasındaki temel farklardan biridir. Diğer yandan Thomistler ve Kantçılar mutlak ve istisnai ahlak yasalarının yasak ve görevlerinin ne olduğunun belirlenmesini sağlar. Ayrıca onu, bizim görevimiz, başkalarının ve kendimizin yararını gözetmek ve başkaları ile kendimizin zarar görmesini engellemek amacıyla ahlak yasasının yasakları ve emirleriyle sınırlanması gerektiği takip eder. Hangi vesileyle olursa olsun, herhangi bir yıkımı önlemek amacıyla ya da genel olarak iyiyi geliştirmek amacıyla ahlaki bir hukuk prensibine itaatsizlik edebilir. Ve tartma ya da yararlı sonuçları dengeleme söz konusu olabilir. Yani, bu makul pren-

sibe uymanın önemine karşılık belirli bir durumda böyle bir ihlal sonucu makul bir şekilde öngörülebilir.

Aksine bir faydacının eyleminde herhangi bir emir ve yasaklama görülmez. Çünkü bir faydacı yalnızca duruma bağlı ve koşullu bir güce sahiptir. Mill davranış kurallarını şöyle yazar, "Hareket edilecek en tehlikeli yere ve durumun asıl koşullarını analiz etmek için zaman ve araçların olmadığı tutumuna işaret eder," ama şartlar böyle bir analiz üzerinden hareket etmemize olanak sağladığında, en büyük mutluluğu ya da en azından acıyı teşvik edeceğinden herhangi bir kuralın menfaati yer değiştirebilir ya da değiştirilebilir ya da askıya alınabilir. Bu yüzden ahlakın temel hükmü, genel iyinin bizim öngörülerimiz tarafından sınırlandırılması gerekir ve öngörülerimize bağlıdır.

Diğer bir takım Kantçı ve faydacı hareketin durumu arasında bir mesafe söz konusudur. Faydacıların kendi kuralları genellikle takip edilen varlıkların sonuçlarının değerlendirilmesine tabii olması gerekmesine rağmen, bir faydacı yöntemin yelpazesinin faydacı ucunda faydacı yaptığından daha az koşullu ve geçici saygı ile kurallar tedavi edilebilir. Koşullu durumlar değişeceğinden dolayı, saygı için mümkün olan en iyi sebebi sunan kuralların bile zaman zaman yeniden değerlendirilmesi gerekebilir. Sonuç olarak, faydacı kurallar eylemin herhangi bir çeşidini açıklamaz. Faydacı eylem daha çok durumlara bakmaksızın yasaklanır ve bu doğru kabul edilir. Faydacılık kuralının, faydacılık eyleminin içinde kaybolmasını içeren David Lyon'un argümanında bile başarılı değildi.

Hala Kant'a karşıt olmasına rağmen izgenin sonunda, Kant'a yaklaşan tüm eylem seçimlerinin bazı durumlarında kötülüklerin yapımını içerdiğine inanan hiçbir ahlakçı olamaz. Fakat bazı kötülükler diğerlerinden daha az kötüdür. Böyle bir ahlakçı bazen kötülük yapmanın gerekli olduğunu düşünen faydacılara benzeyecektir. Ama bir faydacının aksine kötülüğü ona açık ve hala mümkün olan en iyi eylem olarak görmek ister.

Bununla birlikte, bu aradaki durumlar önemli olmasına rağmen, ilk olarak eylemin belirli türlerinde bunu inkâr edenler ve koşullar ve sonuçlarına bakılmaksızın ya da yapılması gerektiğinde bunların arasındaki çatışmayı dikkate alsak bile, bizim sadakatimiz üzerinde onların taleplerini değerlendirebileceğimize inanıyorum. Sadece şuan için, her ne kadar şuan için olmamasına rağmen, bir model içindeki bu düşünceler dikkate alındığında, onların felsefi bağlamlarındaki çeşitlilikle en azından dibine kadar gömülmüştür. Sonuçta, Aristoteles, Aziz Paul ve Aquinas'dan farklı olarak ahlakçılar Kantçıları yaptığı gibi zorlayıcı bir biçimde eski mutlakiyetçi tutumu savunmuşlardır. Onlar içindeki G. E. M. Anscombe'nin dönemindeki sonuçlarının, aynı zamanda birçok çeşitleri vardır. Bunun için G. E. Moore'un takipçileri ve Benthamites arasındaki karşıtlığı anımsamak yeterlidir.

Her iki görüşün güvenilir taraftarları açıkça onların kendi durumlarını tam ve onların rakiplerini aynı ölçüde yanlış bulduğu yöntemi dikkat çekicidir. Bu yüzden bir keresinde Anscombe şunu yazdı: "Eğer birisi bir eylemin önceden sorgulanmaya açık olduğunu düşünürse, masum bir yargının tedarik edilirken bir eylemin saygınlık dışında herhangi bir şeyin gerekip gerekmediği sorgulanmaya açıktır. –Onunla tartışmak istemiyorum, onun bozuk bir zihin yapısına sahip olduğunu gösterir." Jonathan Bennett'e göre, açıkçası zararın tahmini sonuçları durumun bazı türlerinde eylemin gerçekleşmemesinin bir nedeni olarak kabul edilmesine rağmen, sonuçlarına bakılmaksızın herhangi bir eylem türünün yasakları rasyonel olarak savunulmayabilir ve böyle bir tanıma erişebilmek ve böyle bir yasak sadece "karışıklığın" hatta belki de daha kötüsü "muhafazakârlığın" bir sonucu olabilir."

Aslında birbiriyle rekabet eden kahramanların anlaşılmadıkları şey nedir? En azından üç temel anlaşmazlık olduğundan şüphe ediyorum. Biri; nedensellik, öngörülebilirlik ve bilinçli kavramların etrafında odaklanır ve dünya-bilinç ilişkisini içerir. Diğer; bir yasa, kötülük, duygu kavramları ve kendiliğin bütünlüğü ile ilgilidir. Üçüncüsü; sosyal kimlik ile bireysel kimliğin ilişkisine odaklanır ve siyaset etiği ile ilgili soruları içerir. Kısaca her birini gözden geçirelim.

Eylem nedir? Bir eylem ve etkileri, sonuçları ve sonuçları arasındaki ayırım ve bağlantı nedir? Nedensel bağlantılar yasa benzeri genellenin bilgisi olmadan kurulabilir mi? Yani bu inanç ve niyetlerinin etkisindeki bir dönemde nedensel bağlantılar, bağlantının bir döneminde genişleme olmadan karakterize edilmesiyle elde edilebilir mi? Bu grup sorular geleneksel olarak eylem felsefesi ya da zihin felsefesi olarak ikiye ayrılır. Ama onlara bir cevap –onlara bir yanıt gerektirmeyen en azından bazı teoriler-, ahlakın herhangi bir açıklaması olduğunu varsayabiliriz. Neden bir etkidir ya da hangi cevaplara bağlıdır?

Bu anlayışın gücü, bazı romancılar tarafından öngörülen sorular dikkate alınarak ortaya çıkartılabilir. Dickens'in dünyası, bunun faal pratik etkilerinden bir tanesidir. Bu tür duygular malzemenin o an ki edimini ortaya çıkartabilir. Maddi ve kişi olanağı sağlandığında bu tür edimler somutlaştırılabilir, zarar ve fayda şimdiki insanın bir eyleminin konusudur. Aksine Proust'un dünyası diğerlerinin her bilince erişememesinden biridir. –Yanılsamaların bu aralığı dev aynanın bir salonunu oluşturur- Dış dünyada eylemlerimizin aslında tam olarak belirgin olmayan karakterini oluşturur. "Ne için?" Proustçu bakış açısının söylemeye çalıştığı şey, bazı durumlarda düzenlemelerin gerektiğidir. Acı, hayal kırıklığı ve sanat inkâr edilemez gerçekliklerdir. Tolstoy'un sanat dünyası yanılsamalardan bir tanesidir ve büyük bir etkiye sahip olan icat kavramı aynı ölçüde hayalidir. Savaş ve imparatorlukların yükselişi ve zaferlerin yıkımı yapılamaz veya da yapılamamıştır, onlar ola gelmektedir. Tüm bunların ahlaki edimin olduğunu gösterir.

Bu nedensellik, eylem ve zihin felsefesi üzerine bir Anscombe, Quine, Davidson ya da Wisdom'ın sorularını cevaplamada ya da cevaplarını değerlendirmeyi kabul etmek esastır. Bunların hepsine karşı belki de verilen o karar, Dickens, Tolstoy ve Proust arasındaki durumu belirlemektedir. Bundan dolayı bizce net olmayan belirsiz durumları bir kenara bırakmalıyız. Bunu kabul etmek istemesek bile, bu dünyada yaşamak zorundayız. Bu yüzden etik nedensellik, zihin ve eylem felsefesi ile sistematik bir bağlantıyı gerekli kılar.

Soruların ikinci kısmı yasalar, kötülük, duygu ve öz bütünlüğü ile alakalıdır. Stoacılar, Thomistler ve Kantçılar kozmik konum olarak kendilerinin farkına varırlar. Ölümcül ya da yakın ölümcül yaralar alabilir. Faydacılar her zaman olduğu gibi ona açık eylemin en yararlı ya da en az zararlı olan rotayı seçebilmesi için ben'i anlaması gerekir. Ne olursa olsun bunu yaparken de ben'i kapsayabilir. Hiçbir eylem ahlaken ben'in ötesinde değildir, hiçbir sınırı yoktur. Bernard Williams bu bakış açısıyla bütünlüğün bir erdem olarak geleneksel kavramın ortadan kalktığını belirtmiştir. Bütünlük neyin yapılacağını net bir şekilde zarar görmemesi gereken sınırlara dayandırır. Bu sebepten Stoacılar, Thomistler ve Kantçılar için benim arzum bu nedenlere dayanarak eğitilmelidir. Çünkü onlar benim bütünlüğümü kötüye kullanırlar. Bu yasanın ihlali, hem yasanın hem de arzunun nedenleri hakkında bir tez gerektirir. Thomistçi ve Kantçı şemalardaki asıl belirgin olan duygu, en azından tövbe duygusunun şekillenmesinde pişmanlığı gerektirir. Faydacı düzen pişmanlık duyguları için bazı mahallere sahip olabilmemesine karşın, tövbe ya da vicdan azabı gibi duyguların hiçbirini içermez. Ayrıca Stoacılar, Thomistler ve Kantçılar insan psikolojisindeki çeşitlilikler ne olursa olsun zamansız olan bir ahlak düzeniyle yüzleşeceklerine inanırlar. Bentham ve onun takipçileri, ahlaki düzenin zamansız bir psikolojinin dayatmış olduğu sınırlar içerisinde değişebileceğini ileri sürerler. Buradaki metafiziksel sorulara verilen sistematik cevaplar, birbiriyle rekabet eden ahlaki bakış açılarını öngörebileceği açıktır. Böylece aslında bu üçüncü grup soruyu oluşturur.

Ben kimim? Nasıl davranmalıyım? Oyunum içerisinde ben kimleri temsil ediyorum? Benim yaptıklarımın kim sorumludur? Eğer Alman olsam, nasıl bir Yahudi ile bağlantı kurabilirdim? Eğer babam büyük babasının yanmasına sebep olduysa? Büyük babası yakıldığında, babam evdeyse ve hiçbir şey yapmadıysa? Onların kendi seçimleri haricinde olumsal ve gerekli olmayan, liberal siyaset teorisi ahlaki faktörün tüm siyasi ve sosyal, ailesel ve etnik özelliklerini öngörmüştür. Özetlersek, otonom insanlık sujenin konusu olmuştur. Ancak bireylerin edimlerinde sıklıkla birleşmiş edimler vardır. Dünya kendisini ortaya koyarken, ailem, ülkem, partim, kurumsal kimliğim ben'dir. Onların geçmişi benim geçmişimdir. Dolayısıyla şu soru ortaya çıkar: Ahlaki kimlik, siyasi kimlikle nasıl bağlantılıdır? Aristoteles, Kant, Hegel ve Marx bu soruya farklı cevaplar verir. Her cevap devletin ve devlet ile vatandaş

arasındaki ilişkinin belirli bir görünümünü gerektirir. Bu yüzden siyaset kuramı ile sistematik bir bağlam olmadan etnik problemleri çözemem.

Daha önce öne sürmüş olduğum tezimin içeriği artık açık ve seçiktir. Bizimki, bu soruların sistematik ilişkileri teorinin seviyesinde ve günlük uygulama varsayımlarının içerisinde filozoflar tarafından bilinen bir kültür haline geldi. Ama biz geçmiş, ortaçağ, erken modern dünyaları bir kenara bıraktığımızda, estetik düzey dışındaki büyük ölçüde ve giderek artan bir vizyonun tamamından yoksun bir kültür haline getirildiğimizi görürüz. Deneyimimizin herbir bölümü yeni bir yöntemle geri kalanından ayrılmıştır. Entelektüel araştırma faaliyetleri kalanıyla birlikte bölümlere ayrılmış ve bölünmüştür. Çalışmanın düşünsel bölümü kısmen etkili yöntemlerle ve parçalara ayırarak sorunları birbirinden ayıştırmıştır. Düşüncenin sonucu olan modeller, gündelik hayatın deneyimine iyi bir şekilde karşılık verir.

Ahlaki felsefenin sonuçları açıktır. Ahlak, onun bir parçası olarak kültürün ve toplumun biçimlerini yansıtır. Bu tanıdan daha çok bir belirti haline gelir. Fakat onun kendi problemlerini çözebilmesi ise mümkün değildir. Çünkü incelemenin ayrı ve farklı bir formundan soyutlanmıştır. Bundan dolayı bu sorunlar onların çözümünü gerektireceğinden sistematik çerçeveden yoksun bırakılmışlardır.

AHLAKİ BİLİMLERİN GELECEĞİ

Nasıl ki ahlak felsefesinin tarihi parça parça yapılan analizlerle büyük çaplı bir sistematik sorgulamadan onun geçişine maruz kalmışsa, -Böylece etiğin temellerinin nedeninin aranması faydasızdır- yeterince karakterize edilirse, en az üç yöntemle desteklenmesi gerekir. İlk olarak, ard arda gelen taleplerle aynı doğrultuda olan fikri dönüşümler ortaya çıkmıştır. Sadece felsefe alt bölümlere ayrılmamıştır, aynı zamanda ahlaki bilimlerin geri kalanıyla da yeniden paylaşılmıştır. Dolayısıyla bu alışılmışın dışında olan çağdaş olgulardan kaynaklanmaktadır. Entellektüel sınır taşı profesyoneller aracılığıyla kontrol edilir ve "Bu felsefe değil!" ya da "Gerçekten sosyoloji yapıyorsun." gibi bazı çığlıklara işaret eder. Adam Smith'in aksine, Ahlaki Duygu Teorisi olan Glasgow'un dersinin ikinci bölümünde ve Ulusların Zenginliği kitabının dördüncü bölümünü yayınladığında, o birden fazla disipline katkıda bulunduğu farkında bile değildi. Bundan dolayı 18. yüzyıldan beri ahlak felsefesi ne olmadığı ya da artık ne olmadığı açısından tanımlı hale gelmiştir. Sonuç olarak, ahlak bilimlerinin ve onları izleyen geleceğin ne olduğu tarihe işlemedikçe, ahlak felsefesindeki değişikliklerin tarihi kısmen anlaşılabilir hale gelecektir. Bu gelecek, Mill'in çevirisiyle "ahlaki bilimler" söylemine çevrildiği gerçeğiyle temsil edilir. Mill, Dilthey ve başkalarının kendi amaçları için devralınan bir kelime olan Geisteswissenschaften Almanca bir kelimedenden türetilmesi gerekir. Bu yüzyıldaki İngilizler, bazı Alman yazarlarının çevirileriyle ilgilenmişlerdir. Ayrıca onlar Geisteswissenschaften'in İngilizceye eşdeğer bir kelime olmadığını iddia etmişlerdir.

İkinci olarak, türün önemli soruları vardır. Önceden maddeler belirlenmesine rağmen, erken 19. yüzyıla kadar ahlak felsefesinin neredeyse sadece kitaplarda yazılı olması hiçte önemsiz değildir. Bu süre ve bu nedenlerin olası kapsamı, bu değişimden etkilenmiş olan argümanın bir parçasıdır. Ama aynı zamanda, filozof kendini halkın okuma sürekliliğindeki değişiklikte kendini yansıtır. Hume, Smith ve Mill genellikle eğitilmiş halkın varlığını farzeder ve halkın zihni, mihenktaş ve kaynağı olan iki yönünü sağlayan çalışmanın ortak varlığı ile bilgilendirilir. Bazen büyük ölçüde mihenktaş ve kaynağın bu noktaları değiştirilmesi ve varlığına eklenmesi için onlar bazı hususları araştırırlar. Bu sadece profesörler tarafından paylaşılan bir dialog çağdaş profesyonelleşmiş katkılardan çok farklı bir girişimdir. Felsefe sadece kademeli değil, rastgele de olabilir. (Genellikle tahsilli aklın yıkımının bu parçası profesyonel felsefik literatürünün tamamen çoğalmasındır. Felsefi dergi sayısının artışıdan beri olan bu bakış açısı -ve yazma, baskı artışıını ortaya çıkartmam anlamıyla bitmek bilmeyen kötülüklerin kendisidir. Görev ya da mevkinin ön koşulun yayınlanmaması durumu çok kuvvetli hale gelir.)

Sonuç olarak, liberal statükonun gelecekteki ahlak felsefesinin yansımaları sunulan ideolojik işlevlerin üzerine yansıtılması gerekecektir. Açık ki, sezgilerimizi açığa çıkartmayı arzulayan bir ahlak felsefesi bir yöntemle bu sezgilerin koruyucusu olması gerekecektir. Ahlak felsefesi rasyonel olmanın nedendeki analizinden olan ilkelerin elde edilmesi gerektiğini iddia etse de, aslında büyük ölçüde kabul edilemeyecek bileşenlere sahiptir. Bu bileşenlerin kökleri oldukça başkadır ve başka bir şekilde bunların koruyucuları olmaları muhtemeldir. Ben 18. yüzyılın varisi olarak felsefeyi belirlemede haklıysam, gelecekteki ahlak felsefesinin şaşırtıcı olan bu koruyucu yöntemle faaliyette bulunmalıdır. Onun korumuş olduğu ahlak aynı zamanda 18. yüzyılın varisidir. Ama 18. yüzyılda bir çeşit felsefenin liberalizmin epistemolojik temellerini reddettiği iddia edildi. Apaçık olmamız için anlaşılması zor olmayan doğrulara inanmalıyız. Bu yüzden Bentham'ın psikolojisini ya da Kant'ın aklın güçleri görüşünü kabul edemeyiz. Bundan dolayı liberalizmin kendisi temelsiz hale geldi. Çünkü çağımızın ahlakı liberaldir ve karşılığını beklemediğimiz etik temellerin aranmasını ümit etmek için daha fazla nedenlere sahibizdir.